

1. **חטיבת זכויות האדם, המכללה האקדמית למשפטים**
על ידי ב"כ עוה"ד גלעד ברנע, אביב וסרמן, אפי מיכאלי ויעל ברדה
מרח' חיים שרם 11/21, ירושלים, 96920
טל': 02-6436573 פקס: 02-6415662

2. **גונדר (בדימוס) שלמה טויזר**
בעצמו

העותרים

נגד

1. **שר האוצר**

2. **השר לביטחון פנים**

שניהם על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים

3. **א.ל.א. ניהול והפעלה (2005) בע"מ**

על ידי ב"כ עוה"ד יובל שלהבת
ממשרד עו"ד יגאל ארנון ושות'
רח' הלל 31, ת.ד. 39, ירושלים 91000
טל': 02-6239239 פקס: 02-6239233

4. **כנסת ישראל**

על ידי הלשכה המשפטית בכנסת,
משכן הכנסת, קריית בן גוריון, ירושלים 91950
טל': 02-6753132 פקס: 02-6753495

המשיבים

תגובה מטעם המשיבים 1-2 לבקשה בעל-פה למתן צו ביניים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 18.6.06, מתכבדים המשיבים 1-2 (להלן: **המשיבים**) להגיש את תגובתם לבקשה שהעלו העותרים בעל-פה, בעת הדיון, למתן צו ביניים.

רקע דיוני רלוונטי

1. עניינה של העתירה בבקשת העותרים כי יבוטל החוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (מס' 28), התשס"ד-2004 (להלן: **החוק**), אשר מסדיר, בבחינת "פיילוט", את הקמתו של בית סוהר **אחד** - שתפוסתו המרבית 800 מקומות כליאה - בניהול פרטי.

יצוין כי המדובר ב"ניהול פרטי" ולא ב"בעלות פרטית", שכן הבעלות על בית הסוהר (הקרקע, המבנה, התשתיות, המערכות, הציוד, והמידע) - וכן האחריות המינהלית והשלטונית הכוללת - תישאר כל העת במלואה בידי המדינה.
2. העתירה הוגשה ביום 16.3.05, **כשנה לאחר חקיקת החוק**, בשיהוי סובייקטיבי ואובייקטיבי כבד, **ובעיצומם של הליכי המכרז האינטנסיביים** שהתנהלו לשם בחירתו של היזם שיפעל להקמתו, לניהולו ולהפעלתו של בית הסוהר.
3. במסגרת העתירה ביקשו העותרים צו ביניים המורה למשיבים להימנע מכל הליך נוסף לבניית בית הסוהר, לרבות עצירת הליכי המכרז, וזאת עד להכרעה סופית בעתירה.
- בקשה זו נדחתה על ידי כבוד השופטת ארבל בהחלטתה מיום 18.4.05, בעקבות תגובה מפורטת שהוגשה על ידי המשיבים.
4. ביום 9.8.05 הוגשו ההצעות למכרז.
5. ביום 27.10.05 התקיים דיון בעתירה בפני הרכב של שלושה שופטים (כבוד השופטים ביניש, פרוקציה וגיבוראן). במהלך דיון זה לא העלו העותרים בקשה חוזרת לצו ביניים וממילא לא מצא בית המשפט הנכבד לנכון לתת צו כזה. גם צו על תנאי לא ניתן על ידי בית המשפט באותו מועד. לקראת סיום הדיון, לאחר שהמשיבים התבקשו להשלים את תגובתם בהיבט החוקתי של העתירה, הודיעו באי כוח המשיבים מפורשות בעל-פה לבית המשפט הנכבד, למען הסר ספק, **כי הליכי המכרז יימשכו, וכי בקרוב ייבחר הזוכה במכרז וייחתם עימו הסכם הזיכיון**.
6. ואכן, ביום 15.11.05 נבחרה הקבוצה הזוכה במכרז, היא המשיבה 3 (להלן: **הזכיין**). ביום 2.1.06 נחתם עימה הסכם הזיכיון. המדובר בהסכם מפורט ומורכב ביותר, שעלותו

הכוללת מוערכת בכ-1.5 מיליארד ₪ בערכים שוטפים, ובכחצי מסכום זה בערכים מהוונים (להלן: **ההסכם**).

7. ביום 18.6.06 התקיים דיון המשך בעתירה, הפעם בפני הרכב של שבעה שופטים. במועד זה מצאו העותרים לנכון להעלות שוב, בעל-פה, את בקשתם לצו ביניים; למרות שזו כבר נדחתה על ידי כבוד השופטת ארבל למעלה משנה קודם לכן, ולמרות שהמשיבים (וכן הזכייין) הסתמכו על אי מתן צו הביניים ושינוי בינתיים את מצבם לרעה באופן משמעותי. הבקשה שהועלתה בעל-פה נומקה באופן לאקוני בלבד. העותרים טענו כי צו הביניים דרוש להם מאחר שהמשיבים ביקשו בדיון זמן נאות לשם מתן תשובה מפורטת לטענות החדשות, שהועלו על ידי העותרים במסמך התגובה המשלים שהוגש מטעמם, ובהתחשב ברוחב היריעה של הסוגיות המשפטיות העשויות לעלות במסגרת הדיון בעתירה לאחר מתן צו על תנאי. **העותרים לא הסבירו במה ייפגע עניינה של העתירה מכך שלא יינתן צו הביניים המבוקש**. בהחלטת בית המשפט הנכבד התבקשו המשיבים להגיב לבקשה זו בכתב.

תמצית עמדתם של המשיבים ביחס לבקשה לצו ביניים

8. בעתירתם טוענים העותרים, כי החוק אינו חוקתי מאחר שהוא מסמיך את הממשלה להפקיד בידי זכייין פרטי סמכויות שלטוניות שונות הכרוכות בניהול בית סוהר. לטענתם, הפקדת סמכויות אלה על ידי הממשלה (על פי קביעת המחוקק) בידי זכייין פרטי פוגעת בעיקרון שלפיו הממשלה היא הרשות המבצעת של המדינה, ולכן היא מנוגדת לסעיף 1 לחוק יסוד: הממשלה. כמו כן, לטענת העותרים, הפקדת סמכויות אלה על ידי הממשלה (על פי קביעת המחוקק) בידי זכייין פרטי פוגעת בזכויות יסוד חוקתיות של האסירים, המעוגנות בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ולכן היא מנוגדת גם לחוק יסוד זה.

9. יובהר כבר עתה: **הממשלה אינה עומדת - ואף אינה יכולה כלל - להפקיד סמכויות שלטוניות כלשהן בידי הזכייין במשך כשלוש השנים הקרובות**. בתקופה זו כל שיעשה על ידי הזכייין, ועל כך אין ולא יכולה להיות כל מחלוקת, הוא בניית בית הסוהר והכשרתו לקראת הפעלתו. על פי לוח הזמנים המתוכנן של הפרויקט, כמפורט בהסכם, **רק כ-32 חודשים מיום כניסת ההסכם עם הזכייין לתוקף** (מה שעדיין לא ארע), ובהנחה שהזכייין ימלא אחר כל תנאי ההסכם, צפוי בית הסוהר הניסיוני לקבל מאת המדינה **אישור הפעלה** ולהתחיל את שלב האכלוס החלקי. **רק אז** ייכנס האסיר הראשון אל בין כותלי בית הסוהר, **ורק אז** תעמוד על הפרק, כעניין מעשי ואקטואלי, שאלת הפקדתן של סמכויות שלטוניות בידי הזכייין.

10. עוד חשוב להדגיש, כי על רקע מצוקת הכליאה החמורה הקיימת בישראל, המתבטאת בצפיפות קשה ובפגיעה מתמשכת בזכויות האסירים, 800 מקומות הכליאה החדשים שיתווספו בעקבות הקמת בית הסוהר נשוא העתירה, דרושים לשירות בתי הסוהר ולאסירים כמו אוויר לנשימה. **בין אם העתירה תידחה, ובית הסוהר שייבנה יופעל על ידי**

הזכיין בהתאם לחוק; **ובין אם העתירה תתקבל**, ובית הסוהר שייבנה על ידי הזכיין יופעל על ידי השב"ס (לאחר שיינתן לזכיין תשלום הולם מהמדינה); **לא יכולה להיות מחלוקת כי הקמתו של בית הסוהר החדש מוקדם ככל האפשר, כשלעצמה - לשם הגדלת מספר מקומות הכליאה בישראל - הינה בגדר אינטרס ציבורי חיוני ודחוף, אשר אמור להיות משותף גם לעותרים.**

11. **מכאן ברור כי אין ולא יכולה להיות כל עילה למתן צו ביניים כיום.** המירב שהעותרים יכולים לבקש במסגרת בקשה לצו ביניים הוא מניעת מתן סמכויות שלטוניות לזכיין, שכן רק עניין זה נמצא בבסיס העתירה. **אלא שמתן סמכויות שלטוניות לזכיין כלל לא יעמוד, כאמור, על הפרק במשך כשלוש השנים הבאות.** ממילא אין כל צורך או תועלת מעשיים במתן צו ביניים בעניין בלתי אקטואלי זה.

לעומת זאת, **העתירה אינה תוקפת - ואין לה כל עילה חוקתית או אחרת לתקוף - את עצם הקמת מבנה בית הסוהר על ידי הזכיין ואת הכשרתו של בית הסוהר לפעולה.** ברי כי הקמת בית הסוהר על ידי הזכיין והכשרתו לפעולה אינן יכולות לפגוע בחוק יסוד: הממשלה ובחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. ההפך הוא הנכון: **דווקא עיכוב בהקמת בית הסוהר והמשך הצפיפות הקשה הקיימת היום הם שיפגעו בכבודם של האסירים, המוגן בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו; וכן במעמדה ובאחריותה של הממשלה כרשות המבצעת של המדינה, המעוגנים בחוק יסוד: הממשלה.**

לעותרים אין אפוא כל עילה למנוע את הקמת בית הסוהר ואת הכשרתו לפעולה. לא כל שכן שאין לעותרים עילה למנוע אותן במסגרת צו ביניים, החורג מגדר העתירה ונימוקיה. נזכיר, כי העותרים אף לא הסבירו כלל במה ייפגע עניינה של העתירה כתוצאה מאי מתן צו הביניים.

12. למעלה מן הצורך יטענו המשיבים, כי אין מקום להיעתר לבקשה לצו ביניים גם מסיבות נוספות:

- העתירה לוקה בשיהוי כבד, שכתוצאה ממנו נוצר אינטרס הסתמכות חזק למדינה (ולזכיין).
- לא חל שינוי נסיבות המצדיק מתן צו ביניים, מאז שנדחתה בקשתם הקודמת של העותרים לצו ביניים, בהחלטת כבוד השופטת ארבל מיום 18.4.05; ומאז שההרכב שדן בעתירה ביום 27.10.05 לא מצא לנכון להורות על מתן צו ביניים. ההיפך הוא הנכון: חל שינוי נסיבות לרעת העותרים, המצדיק, ביתר שאת, הימנעות ממתן צו ביניים.

- **מתן צו ביניים, ועיכוב הפרויקט הכרוך בו, עלול להביא לפירוק הקבוצה שזכתה במכרז, וכתוצאה מכך לחיסול הפרויקט כולו, על כל המשתמע מכך (לרבות אי הוספתם של 800 מקומות כליאה נחוצים). זאת, עוד לפני שיינתן פסק הדין הסופי בעתירה.**
- **למתן צו ביניים בתיק זה עלולות להיות השלכות רוחב על האטרקטיביות הכלכלית של מדינת ישראל, ועל נכונותם של משקיעים זרים ליטול חלק בפרויקטים משמעותיים אחרים שהמדינה מבקשת לקדם, לטובת האינטרס הציבורי. זאת, במיוחד לנוכח השלב המתקדם שבו מצוי הפרויקט; לנוכח השיהוי בהגשת העתירה; לנוכח השתלשלות ההליכים המשפטיים עד כה; ולנוכח העובדה שהמדובר בפרויקט שעוגן בחקיקה ראשית, ועל כן מרכיב הוודאות בו אמור להיות חזק במיוחד.**
- **משמעותו המעשית של צו ביניים בענייננו היא השעיית תוקפו של חוק, למרות שזה עדיין נהנה מחזקת החוקתיות; וזאת תוך פגיעה במעמדה החוקתי של הכנסת ובמרקם היחסים העדין ויחסי הכבוד ההדדי המתחייבים בין הרשות השופטת לרשות המחוקקת.**

13. המשיבים סבורים, אפוא, כי דין הבקשה לצו ביניים להידחות מכל וכל. להלן תפורט עמדת המשיבים בהרחבה לגבי כל אחד מהנושאים.

לוח הזמנים להפקדת סמכויות שלטוניות בידי הזכייין ומשמעותו לעניין צו הביניים

14. כאמור, העילות החוקתיות שעליהן מבוססת העתירה - לפי חוק יסוד: הממשלה ולפי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו - עוסקות אך ורק בהשלכותיה של הפקדת סמכויות שלטוניות שונות, הכרוכות בניהול בית סוהר, בידי זכייין פרטי. העתירה אינה תוקפת, ואין לה עילה חוקתית או אחרת לתקוף, את עצם הקמתו של בית הסוהר ואת הכשרתו לפעולה; הגם שאלה נעשים באמצעות גורם פרטי (וזאת בדומה ליתר בתי הסוהר של השב"ס ולפרויקטים תשתיתיים רבים אחרים).

15. לפיכך, השאלה המרכזית הרלוונטית לעניין נחיצותו של צו הביניים המבוקש על ידי העותרים, היא מתי צפויה להתבצע הפקדת הסמכויות השלטוניות בידי הזכייין.

16. כאמור, ביום 2.1.06 נחתם עם הזכייין הסכם הזיכיון. המדובר בהסכם מפורט ומורכב ביותר, המחזיק, על נספחיו, כ-2500 עמודים (כולל כ-1000 עמודי המכרז המצורפים לו), פרי עבודה מאומצת ומחקר השוואתי מעמיק שביצעו רשויות המדינה הנוגעות בדבר.

17. על ההסכם חתומים מטעם המדינה שר האוצר דאז (וראש הממשלה דהיום), מר אהוד אולמרט, ונציב בתי הסוהר, רב גונדר יעקב גנות. במעמד החתימה נכחו גם השר לביטחון פנים דאז והחשב הכללי. בהסכם זה התחייבה מדינת ישראל להעניק לזכיון היתר להקמה, לניהול ולהפעלה של בית הסוהר (להלן: **ההיתר**), מאת נציב בתי הסוהר והחשב הכללי, כאמור בחוק ובהתאם להוראותיו (ראו סעיף 128ח לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב-1972; להלן: **הפקודה**). בהתאם לתנאי ההסכם, מתן ההיתר הינו תנאי לכניסת ההסכם לתוקף.

18. בחודשים האחרונים שקדו משרדי הממשלה הרלוונטיים - משרד המשפטים, המשרד לביטחון פנים (לרבות שירות בתי הסוהר) ומשרד האוצר - על ניסוח דקדקני של תנאיו המפורטים של ההיתר, כך שאלה יבטיחו את האינטרס הציבורי ואת זכויותיהם של האסירים באופן המיטבי (בנוסף למנגנוני ההגנה הרבים האחרים הקבועים בחוק ובהסכם). הכנתו של ההיתר הסתיימה כמעט לגמרי, ולמעשה מתן ההיתר מתעכב כיום רק בשל הבקשה התלויה ועומדת למתן צו ביניים, נשוא תגובה זו.

19. למרות השם שניתן להיתר בסעיף 128ח לפקודה ("היתר להקמה, לניהול ולהפעלה של בית סוהר בניהול פרטי"), מתן ההיתר אינו מקנה עדיין לזכיון את הרשות לנהל ולהפעיל את בית הסוהר. **ממילא אין במתן ההיתר כדי להפקיד בידי הזכיון סמכויות שלטוניות כלשהן**. על פי ההסכם, ניהול והפעלת בית הסוהר יוכלו להיעשות על ידי הזכיון רק לאחר שיינתן לו "**אישור הפעלה**", בהתקיים התנאים המפורטים בהסכם, לרבות סיום בניית בית הסוהר והכשרתו לפעולה, לשביעות רצונה של המדינה. **רק לאחר קבלת אישור ההפעלה יחל שלב האכלוס החלקי של בית הסוהר**.

20. **קודם שיוכל הזכיון לקבל את אישור ההפעלה**, עליו לעבור שורה ארוכה של שלבים ותנאים מקדימים, וביניהם:

- א. קבלת אישור סופי מהמדינה לתוכניות התכנון של בית הסוהר.
- ב. ביצוע סגירה פיננסית לפרויקט.
- ג. קבלת אישורי בנייה להקמת בית הסוהר מאת ועדות התכנון והבנייה הרלוונטיות.
- ד. הקמת התשתיות לבית הסוהר.
- ה. הקמת מבנה בית הסוהר על כל רכיביו, והקמת החומה הסובבת אותו.
- ו. קבלת אישור מהמדינה על השלמת ההקמה של בית הסוהר (לאחר ביצוע בדיקות קפדניות ומפורטות, אשר יבטיחו כי בית הסוהר נבנה בהתאם לתוכניות שאושרו).
- ז. קבלת אישור מהמדינה על כשירותם וזמינותם של 800 מקומות הכליאה של בית הסוהר.
- ח. קבלת אישור מהמדינה על הקוד האתי של בית הסוהר.
- ט. קבלת אישור מהמדינה על התיק הרפואי של בית הסוהר.

- י. קבלת אישור מהמדינה על הפעלת מערכות המידע והתקשוב של בית הסוהר.
- יא. קבלת אישור מהמדינה על מפעלי התעסוקה בבית הסוהר.
- יב. קבלת אישור מהמדינה להעסקתו של כל אחד מעובדי הזכייין ונותני השירותים בבית הסוהר, שאישורם נדרש על פי דין.
- יג. קבלת אישור מהמדינה על תוכנית בקרת האיכות של בית הסוהר.
- יד. קבלת אישור מהמדינה על תוכניות התחזוקה של בית הסוהר.
- טו. קבלת אישור מהמדינה על תוכנית האכלוס של בית הסוהר (בהתאם למתווה הקבוע בהסכם).

21. בהתאם ללוח הזמנים הקבוע בהסכם, יחלפו כ-32 חודשים - דהיינו מעט פחות משלוש שנים - מיום כניסת ההסכם לתוקף (הוא יום מתן ההיתר) ועד למתן אישור ההפעלה. זאת, בכפוף לשיקול דעת המדינה, בהנחה שהזכייין ימלא בדייקנות אחר כל התנאים המוקדמים, ובהנחה שיתקיימו תנאים נוספים התלויים בגורמים שלישיים. **רק אז תעמוד על הפרק, כעניין מעשי ואקטואלי, שאלת הפקדתן של סמכויות שלטוניות בידי הזכייין.**

22. **נשוב ונדגיש את משמעות הדברים:** עד שלא יינתן לזכייין אישור הפעלה, בעוד כשלוש שנים, ועד שלא ייכנס לבית הסוהר האסיר הראשון בעקבות מתן אישור ההפעלה, לא יוכל הזכייין לנהל ולהפעיל את בית הסוהר. ממילא לא יקבל הזכייין לידיו בתקופה זו סמכות שלטונית כלשהי, והמדינה אף לא תוכל לתת לו סמכות כזו מבחינה מעשית (בהיעדר אסירים בבית הסוהר, ולא כל שכן בהיעדר בית סוהר).

23. פשיטא, שעד שלא יינתן לזכייין אישור הפעלה, בעוד כשלוש שנים, **לא יכולה להתרחש פגיעה חוקתית כלשהי** - אפילו לשיטתם של העותרים - כתוצאה מהפקדת סמכויות שלטוניות הכרוכות בניהול בית הסוהר בידי הזכייין הפרטי. ממילא אין כל צורך או תועלת מעשיים במתן צו ביניים בעניין זה, שאיננו אקטואלי כלל.

24. מאחר שהעילות החוקתיות שעליהן מבוססת העתירה - הן לפי חוק יסוד: הממשלה והן לפי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו - עוסקות אך ורק בהשלכותיה של הפקדת סמכויות שלטוניות בידי הזכייין, הרי שאין כל עילה למתן צו ביניים כיום.

מצוקת הכליאה בישראל ומשמעותה לעניין צו הביניים

25. בעקבות הגידול בפשיעה והחרפת המצב הביטחוני בשנים האחרונות, גדל מספרם של העצורים והאסירים בישראל באופן שהביא למצוקה חריפה במקומות כליאה ומעצר. מצוקה זו - שצפויה להוסיף ולהחמיר בשנים הבאות (במהלכם הרגיל של הדברים) - והשלכותיה על תנאי הכליאה של האסירים, יצרו מציאות קשה בבתי הסוהר בישראל.

26. הצפיפות במתקני שירות בתי הסוהר הגיעה לכך שנכון להיום, מרחב המחיה **הממוצע** של אסיר במתקני השב"ס עומד על כ-3.4 מ"ר **לאסיר** (השוו: תקנה 3(ה)3 לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז-1997, הקובעת מרחב מחיה **מינימלי** של 4.5 מ"ר בהתייחס לעצירים). כמו כן, **מאות אסירים ישנים כיום על הרצפה** (להבדיל מעצירים, שלגביהם הדבר אסור על פי החוק. השוו: בג"ץ 5678/02 **רופאים לזכויות אדם נ' השר לביטחון פנים**, תק-על 2003(2) 2647, ובג"ץ 1319/03 **לשכת עורכי הדין בישראל נ' השר לביטחון פנים**, תק-על 2004(1) 2293, שבהם ניתנו בהסכמת המדינה צווים מוחלטים האוסרים על הלנת עצירים על הרצפה). בנוסף לכך, חלק ממתקני הכליאה הקיימים ישנים מאוד ואינם מספקים תנאי מגורים הולמים.

27. עתירה בעניין הלנתם של אסירים על הרצפה תלויה ועומדת בבית משפט זה: בג"ץ 4634/04 **רופאים לזכויות אדם נ' השר לביטחון פנים**. בעתירה זו הוצא צו על תנאי וביום 11.1.06 הוגש בה כתב תשובה מטעם המדינה, אשר צורף כנספח **מ/ש 6** לתגובה המשלימה מטעם המשיבים בעתירה דנן.

28. עמדת המדינה, כפי שהובאה בין היתר בכתב התשובה בבג"ץ 4634/04 הנ"ל, הינה כי **זכותו של אסיר ללון על מיטה היא זכות חוקתית**, הנובעת מזכות היסוד לכבוד, המעוגנת בסעיפים 2 ו-4 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

29. בכתב התשובה בבג"ץ 4634/04 הובאו הנתונים הבאים:

7. נכון ליום 1.1.06 לנו 442 אסירים במתקני שב"ס על מזרונים על הרצפה; מתוכם 234 אסירים פליליים ו-208 אסירים בטחוניים.

8. הסיבה לכך ששירות בתי הסוהר נאלץ להלין מאות אסירים על מזרונים על הרצפה נעוצה **במחסור חמור ומתמשך בשנים האחרונות במקומות כליאה ומעצר במדינת ישראל, כאשר הגידול המשמעותי במספר מקומות הכליאה והמעצר בשנים האחרונות אינו מדביק את הגידול במספר העצירים והאסירים, ונותר חוסר של מאות מקומות כליאה בכל רגע נתון.**

9. מספרם של העצירים והאסירים המוחזקים במשמורת השב"ס והמשטרה גדל מאד בשנים האחרונות.

כך, לדוגמא, בסוף שנת 2002 הוחזקו במשמורת שב"ס ומשטרת ישראל כ-12,600 אסירים ועצירים. נכון ליום 1.1.06, בחלוף כשלוש שנים בלבד, הוחזקו במשמורת שב"ס והמשטרה כ-17,300 אסירים ועצירים (מתוכם כ-900 עקב העברת כלא "מגידו" מאחריות לצה"ל לאחריות שב"ס).

10. על פי נתוני המשרד לביטחון הפנים בשנת 2003 גדלה אוכלוסיית האסירים והעצירים המוחזקים בשב"ס בכ-1000 נפש; בשנת 2004 גדלה אוכלוסיית האסירים והעצירים המוחזקים בשב"ס בכ-1800 נפש; בשנת 2005 גדלה אוכלוסיית האסירים והעצירים המוחזקים בשב"ס בכ-2,230 נפש.

במאמר מוסגר נציין, כי חלק מהגידול במספר האסירים והעצירים המוחזקים בשב"ס בשנת 2005 מקורו בהעברת האחריות על בית הכלא "מגידו" מצה"ל לשב"ס, ומהעברת האחריות על בית המעצר "קישון" ממשטרת ישראל לשב"ס.

11. בניכוי הגידול באוכלוסיית הכלואים הנובע מהעברת כלא מגידו לאחריות שב"ס, מדובר אפוא **בגידול של כ-37% במספרם של האסירים והעצירים המוחזקים במשמורת שב"ס והמשטרה, וזאת בשלוש השנים האחרונות בלבד.**

12. גידול זה במספר המוחזקים במשמורת השב"ס נובע, בעיקרו משני גורמים עיקריים: ההתדרדרות במצב הביטחוני מאז אוקטובר 2000, שהביאה לגידול ניכר במספר האסירים והעצירים הבטחוניים וכן התרבות מקרי האלימות והפשעה החמורה בישראל, שהביאה לגידול ניכר במספר האסירים הפליליים והעצורים עד תום ההליכים.

גורמים נוספים לגידול במספר העצירים והאסירים במשמורת השב"ס והמשטרה בשנים האחרונות נבע ממספרם של תושבי האזור שנעצרו ונשפטו על רקע שהייה בלתי חוקית בישראל וכן הגידול במספר העובדים הזרים, שאינם תושבי האזור, השוהים בארץ שלא כדין, שהיה צורך בהחזקת חלק גדול מהם במשמורת עד להרחקתם מישראל.

13. במשרד לבטחון הפנים נערכה עבודת מטה עדכנית, שמטרתה ניתוח והערכת צרכי הכליאה הצפויים בשנים הקרובות, בשים לב, בין היתר, לגידול במספר האסירים והעצירים בשנים האחרונות.

לפי ההערכות העדכניות, אוכלוסיית האסירים והעצירים המוחזקת במשמורת שב"ס צפויה לגדול בכ-1460 אסירים בשנת 2006, מתוכם כ-960 אסירים ביטחוניים וכ-500 אסירים פליליים.

על פי הערכות, בשנת 2007 צפוי גידול דומה באוכלוסיית האסירים והעצירים שיוחזקו במשמורת שב"ס.

[ההדגשה הראשונה אינה במקור]

30. **נכון להיום יש בשב"ס מחסור של למעלה מ-1000 מקומות כליאה (מחסור אשר צפוי להוסיף ולגדול בשנים הקרובות), וזאת בנוסף ללמעלה מ-2000 מקומות כליאה בלתי הולמים שנדרש להחליפם בדחיפות.**

31. מעבר לפגיעתו הקשה של המצב המתואר בזכויות הכלואים, מצב שבמדינה דמוקרטית ראוי להימנע ממנו, יש בו כדי לפגוע בביטחון הציבור ובשלטון החוק, במצבים בהם לא יוחזק במשמורת מי שראוי היה להיכלא בגין ביצוע עבירות הפוגעות בשלום הציבור, וזאת אך בשל תנאי כליאה בלתי הולמים.

32. לחלק ממצוקת תנאי הכליאה ניתן מענה בדרך של הקמת או הרחבת בתי סוהר **בהליך הקמה רגיל**. להלן הנתונים שהובאו בעניין זה בכתב התשובה בבג"ץ 4634/04:

20. הנתונים בנוגע לתוספת מקומות הכליאה והמעצר החדשים בשב"ס בין השנים 2001-2005 והמשאבים שהושקעו בעניין זה הינם, כדלקמן:

א. בשנת 2001 נוספו **כ-716** מקומות כליאה ומעצר בשב"ס. עלות הקמתם של מקומות הכליאה והמעצר הנוספים בשנת 2001 היתה **כ-48 מיליון** ₪. עלות התפעול השוטף של מקומות כליאה ומעצר נוספים אלה נאמדת **בכ-51 מיליון** ₪ **בשנה**.

ב. בשנת 2002 נוספו **כ-400** מקומות כליאה ומעצר בשב"ס (200 מקומות מתוך 400 המקומות הנ"ל היו אמורים בשעתו להתווסף רק בתחילת 2003, אולם הם נוספו בפועל כבר בסוף שנת 2002). עלות הקמתם של מקומות הכליאה והמעצר הנוספים בשנת 2002 היתה **כ-14 מיליון** ₪. עלות התפעול השוטף של מקומות כליאה ומעצר נוספים אלה נאמדת **בכ-20 מיליון** ₪ **בשנה**.

ג. בשנת 2003 נוספו **כ-840** מקומות כליאה ומעצר בשב"ס. עלות הקמתם של מקומות הכליאה והמעצר הנוספים בשנת 2003 היתה **כ-80 מיליון** ₪. עלות התפעול השוטף של מקומות כליאה ומעצר נוספים אלה נאמדת **בכ-58 מיליון** ₪ **בשנה**.

ד. בשנת 2004 נוספו **כ-2304** מקומות כליאה ומעצר בשב"ס. עלות הקמתם של מקומות הכליאה והמעצר הנוספים בשנת 2004 היתה **כ-276 מיליון** ₪. עלות התפעול השוטף של מקומות הכליאה והמעצר שנוספו בשנת 2004 נאמדת **בכ-144 מיליון** ₪ **בשנה**.

ה. בשנת 2005 נוספו כ-2110 מקומות כליאה ומעצר בשב"ס, כדלקמן: **790 מקומות כליאה חדשים**, 920 מקומות כליאה בכלא "מגידו" שהועבר מצה"ל, ו-400 מקומות כליאה בבית המעצר "קישון", שהועבר ממשטרת ישראל. עלות הקמתם של **790 מקומות הכליאה החדשים** שהוקמו בשנת 2005 היתה **כ-60 מיליון** ₪. עלות התפעול השוטף של מקומות הכליאה הנ"ל נאמדת **בכ-32 מיליון** ₪ **בשנה**.

...

31. מקומות הכליאה שעתידים להתווסף בשב"ס בשנים 2006-2008

א. בשנת 2006 צפויים להתווסף **1720** מקומות כליאה ומעצר חדשים בשב"ס. עלות הקמתם של מקומות הכליאה שיתווספו בשנת 2006 הינה **כ-193 מיליון** ₪. עלות התפעול השוטף של המקומות החדשים שיתווספו נאמדת **בכ-107 מיליון** ₪ **בשנה**.

ב. בהתאם לסיכום שהושג בין המשרד לביטחון הפנים לבין משרד האוצר, בדיוני התקציב לשנת 2007 יוסכם על התוספת הנדרשת של מקומות כליאה חדשים בשנת 2007, בהיקף שיביא לפתרון בעיית הלנתם של אסירים על הריצפה בשב"ס עד לתום שנת 2007. תוספת זו תתוקצב בהתאם.

ג. לקראת תום שנת 2008 או בסמוך לאחר מכן צפויים להתווסף 800 מקומות כליאה, בבית הסוהר בניהול פרטי.

...

[ההדגשות במקור]

33. למרות המאמץ הרב והתקציבים העצומים שהושקעו ועודם מושקעים על ידי המדינה בהוספת מקומות כליאה בהליך הקמה רגיל, הקשיים התקציביים הגדלים והולכים לא

אפשרו - ואף אינם מאפשרים היום - להדביק את הפער ולפתור את מלוא הבעיה בדרך זו. ודאי שכך הוא במבט צופה פני עתיד.

34. מצוקת הכליאה שתוארה לעיל, והקושי המתמשך להתמודד עימה, היו הרקע לחקיקת החוק נשוא העתירה. במסגרת חוק זה צעד המחוקק הישראלי בעקבות דמוקרטיזציה נאורות אחרות (ובהן ארצות הברית, אנגליה, סקוטלנד, קנדה, אוסטרליה ודרום אפריקה), והסמיך את הממשלה לאפשר הקמה וניהול של בית סוהר בידי זכיון פרטי, בפיקוח הדוק של המדינה. זאת, תוך הפקת לקחים מניסיון של אותן מדינות והוספת שיפורים משמעותיים וייחודיים על החקיקה הנוהגת אצלן, בדגש מיוחד על הבטחת זכויות האסירים.

35. **החוק נשוא העתירה נועד, אפוא, להקל על הצפיפות הקשה הקיימת בבתי הסוהר בישראל, ובכך לשפר את תנאי הכליאה ואת מצב זכויותיהם הבסיסיות ביותר של האסירים. כל זאת, במסגרת תקציבית שתאפשר למדינה לעמוד בהוספת מספר מקסימלי של מקומות כליאה משופרים, לרווחת האסירים.**

36. יצוין כי לחוק נלוותה גם מטרה חשובה נוספת, והיא הנעת תהליכים של **שיפור עקיף בבתי הסוהר שבניהול השב"ס**, כתוצאה מהכנסת גורם חדש למערכת המביא עימו ידע וסטנדרטים מתקדמים של כליאה. שיפור עקיף מעין זה הושג גם במדינות אחרות.

37. בדיקת ההצעה שזכתה במכרז העלתה, כי הצפיפות שתלו המשיבים בהליך ההקמה החדש התגשמו ואף למעלה מכך, הן במישור שיפור תנאי הכליאה וזכויות האסירים, והן במישור הכלכלי.

בתגובה המשלימה שהוגשה מטעם המשיבים הובאו (בסעיפים 15-18) מספר דוגמאות בולטות לשיפור הצפוי בתנאי הכליאה של האסירים בבית הסוהר החדש לעומת המקובל היום בשב"ס. בין היתר נאמר בתגובה כי על פי התחייבות הזכיון, מרחב המחיה הממוצע בבית הסוהר שיוקם יהיה 5.28 מ"ר לאסיר (בבית הסוהר יהיו שני סוגי תאים: בתא לשני אסירים יהיה מרחב המחיה 6.07 מ"ר לאסיר, ובתא לארבעה אסירים 4.75 מ"ר לאסיר); לעומת הממוצע של 3.4 מ"ר לאסיר, הקיים בשב"ס היום (יצוין כי בבתי הסוהר של השב"ס קיימים היום מקרים שבהם מספר האסירים בתא מגיע ל-18).

כמו כן נאמר בתגובה המשלימה, בהתבסס על חוות דעת כלכלית שצורפה כנספח **מ/ש 8** לתגובה, כי מבדיקת ההצעה הזוכה עולה שהחיסכון התקציבי למדינה מהקמת בית הסוהר מוערך בכ-20%-25%; שמשמעותם, במהלך כל תקופת הזכיון, חיסכון של כ-350 290 מיליון ש"ח לתקציב המדינה. למותר לציין כי תקציב זה שנחסך יוכל להיות מופנה למטרות ציבוריות חשובות אחרות, ובהן שיפור מצבם של האסירים בישראל, בין בדרך של הוספת מקומות כליאה נוספים ובין בדרך אחרת.

38. מה שעומד על הכף, אפוא, במסגרת בקשת העותרים לצו ביניים, הינו בראש ובראשונה עיכוב בהוספת 800 מקומות כליאה. תוספת זו, על רקע מצוקת הכליאה החמורה הקיימת בישראל, המתבטאת בצפיפות קשה ובפגיעה מתמשכת בזכויות האסירים, דרושה לשירות בתי הסוהר ולאסירים עצמם כמו אוויר לנשימה.

39. יצוין כי מבחינה חברתית-נורמטיבית, פגיעתה של מצוקת הכליאה באסירים היא מצב שבמדינה דמוקרטית ראוי להימנע ממנו. כן עלול העיכוב לפגוע בביטחון הציבור ובשלטון החוק, למשל, כתוצאה משחרורם המוקדם האפשרי, מחמת הצפיפות, של אסירים המרצים עונש מאסר בגין ביצוע עבירות הפוגעות בשלום הציבור, אך בשל תנאי כליאה בלתי הולמים (לעניין זה ראו סעיף 68 לפקודה, המסדיר את נושא השחרור המינהלי המוקדם, על בסיס תפוסה בבתי הכלא העולה על תקן הכליאה. כן ראו: חוק שחרור מינהלי של אסירים (הוראת שעה), התשס"ב-2002; ובג"ץ 572/04 ברי נ' שר המשפטים).

40. אך מעבר לכך, מה שעומד על הכף במסגרת הבקשה לצו ביניים איננו "רק" עיכוב בהוספת 800 מקומות כליאה רגילים, בעלות תקציבית מקובלת; כי אם עיכוב בהוספת 800 מקומות כליאה משופרים, בעלות תקציבית מופחתת.

41. עיכוב זה, שלא מובן מדוע העותרים רוצים בו, הינו חסר כל היגיון. הוא יפגע אך ורק באסירים, שאת טובתם מתיימרים העותרים לייצג. זאת, כאמור, מבלי שתצמח מכך כל תועלת לעותרים עצמם, גם לפי שיטתם. שהרי, העתירה אינה מכוונת כנגד עצם הוספת מקומות הכליאה, כי אם כנגד הפקדת הסמכויות השלטוניות בידי הזכיון הפרטי - פעולה שכאמור אמורה להתבצע רק בעוד כשלוש שנים.

42. חשוב להדגיש, כי גם אם העתירה תתקבל בסופו של דבר, הרי שמהצירוף של החוק, ההיתר (לאחר שיינתן), הסכם הזיכיון ודיני החוזים השלטוניים הכלליים, עולה כי פרויקט בית הסוהר בניהול פרטי יהיה הפיך בכל שלב.

בתגובות שהוגשו מטעם המשיבים פורטו שורה של מנגנונים המאפשרים למדינה להחזיר לידיה את השליטה והניהול של בית הסוהר, ולהיכנס בנעליו של הזכיון בכל רגע נתון.

אפשרות זו עומדת למדינה גם לפני כניסתו של האסיר הראשון אל בין כותלי בית הסוהר, ולו בדרך של הימנעות ממתן אישור הפעלה, כמפורט לעיל. אומנם, בהיעדר הפרה של ההסכם מצד הזכיון, כניסת המדינה בנעליו של הזכיון תהיה כרוכה בתשלום הולם לזכיון, בהתאם להסכם ולדיני החוזים הכלליים. ואולם, בתמורה לכך תזכה המדינה, ויזכו האסירים בישראל, ב-800 מקומות כליאה משופרים, שיקלו על מצוקת הכליאה ויפחיתו את הפגיעה הקיימת היום באסירים ובתנאי כליאתם. יובהר כי המשיבים מעדיפים לשאת בתשלום לזכיון בעתיד במקרה שהעתירה תתקבל בסופו של דבר,

מאשר שהפרויקט ייעצר בשלב הנוכחי על ידי צו ביניים, על כל המשמעויות הקשות העלולות לנבוע מכך, כפי שיפורט בהרחבה להלן.

43. נמצא, אפוא, כי בין אם העתירה תידחה בסופו של דבר, ובית הסוהר שייבנה יופעל על ידי הזכייין בהתאם לחוק; ובין אם העתירה תתקבל, ובית הסוהר שייבנה על ידי הזכייין יופעל על ידי השב"ס (לאחר שיינתן לזכייין תשלום הולם מהמדינה); לא יכולה להיות מחלוקת כי עצם הקמתו של בית הסוהר החדש מוקדם ככל האפשר, כשלעצמה, הינה בגדר אינטרס ציבורי דחוף וחיוני לטובת האסירים - אינטרס שאמור להיות משותף גם לעותרים.

סיכום ביניים

44. מהאמור עד כה ברור, כי אין ולא יכולה להיות כל עילה למתן צו ביניים כיום. המירב שהעותרים יכולים לבקש במסגרת בקשה לצו ביניים הוא מניעת מתן סמכויות שלטוניות לזכייין, שכן רק עניין זה נמצא בבסיס העתירה. אלא שמתן סמכויות שלטוניות לזכייין כלל לא יעמוד על הפרק במשך כשלוש השנים הבאות. ממילא אין כל צורך או תועלת מעשיים במתן צו ביניים בעניין בלתי אקטואלי זה.

לעומת זאת, העתירה אינה תוקפת - ואין לה כל עילה חוקתית או אחרת לתקוף - את עצם הקמת מבנה בית הסוהר ואת הכשרתו של בית הסוהר לפעולה. ברי כי הקמת בית הסוהר והכשרתו לפעולה אינן יכולות לפגוע בחוק יסוד: הממשלה ובחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. ההפך הוא הנכון: דווקא עיכוב בהקמת בית הסוהר והמשך הצפיפות הקשה הקיימת היום הם שיפגעו בכבודם של האסירים, המוגן בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. עיכוב זה אף יפגע במעמדה ובאחריותה של הממשלה כרשות המבצעת של המדינה, המעוגנים בחוק יסוד: הממשלה. לעותרים אין אפוא כל עילה למנוע את הקמת בית הסוהר ואת הכשרתו לפעולה. לא כל שכן שאין לעותרים עילה למנוע אותן במסגרת צו ביניים, החורג מגדר העתירה ונימוקה. נזכיר, כי העותרים אף לא הסבירו כלל במה ייפגע עניינה של העתירה כתוצאה מאי מתן צו הביניים.

45. יש להניח כי ההכרעה הסופית בעתירה תינתן בתוך פחות משלוש שנים, דהיינו עוד קודם שתעמוד על הפרק שאלת מתן אישור ההפעלה לזכייין. ממילא השאלה של מתן צו ביניים האוסר על הפקדת סמכויות שלטוניות בידי הזכייין אינה צפויה כלל להיות אקטואלית. מכל מקום, אם הדיון בעתירה יימשך מעבר לכך - ויודגש כי הדבר מנוגד לאינטרס של כל הצדדים המעורבים, קרי המדינה, האסירים, הזכייין והעותרים - הרי שניתן יהיה לשוב ולדון אז בשאלת מתן צו הביניים, אם וכאשר זו תהפוך לאקטואלית.

סיבות נוספות לדחיית הבקשה לצו ביניים

46. המשיבים סבורים כי די במה שכבר נאמר עד כה כדי להוביל לדחיית הבקשה לצו ביניים מכל וכל. עם זאת, למעלה מן הצורך, נוסף ונפרט שיקולים נוספים המצדיקים את דחיית הבקשה - כל אחד מהם בפני עצמו ולא כל שכן בהצטברם יחד.

שיהוי והסתמכות

47. בקשת העותרים למתן צו ביניים נגועה בשיהוי סובייקטיבי ואובייקטיבי כבד, אשר הוביל ליצירת אינטרס הסתמכות חזק של המדינה ושל הזכין, כפי שיפורט להלן.

48. ביום 2.1.03 פורסמו מסמכי המיון המוקדם (Pre-Qualification Stage), של המכרז להקמתו והפעלתו של בית הסוהר בניהול פרטי. מטרתו העיקרית של המיון המוקדם הייתה בדיקת היתכנותו העקרונית של הפרויקט וכשירותם המקדמית של המציעים הפוטנציאליים. ביום 8.7.03 נפתחה תיבת המכרזים של המיון המוקדם. התברר שארבעה מציעים הגישו את מועמדותם. בנובמבר 2003 נקבע כי רק שלושה מהם כשירים לעבור לשלב הבא של המכרז, הוא שלב המכרז גופו (Tender Stage).

49. ביום 24.3.04, לאחר הליך הכנה ממושך ודיונים רבים, התקבל החוק נשוא העתירה בכנסת. ביום 31.3.04 התפרסם החוק ברשומות. יודגש כי העותרת ובא כוחה היו מעורים היטב בהליך החקיקה, ואף נטלו בו חלק פעיל ביותר. הם השתתפו בדיוניה של ועדת הפנים של הכנסת שהכינה את הצעת החוק לקריאה שנייה ושלישית, הגישו ניירות עמדה והביאו לוועדה מומחים מטעמם.

50. כחצי שנה לאחר חקיקת החוק (וכחצי שנה לפני הגשת העתירה), באוגוסט 2004, התפרסמו מסמכי המכרז. מסמכים אלה החזיקו כ-1000 עמודים, תוצאה של עבודה מאומצת ואינטנסיבית שהושקעה במשרדי הממשלה הנוגעים בדבר, בסיוע יועצים ומומחים חיצוניים. הפירוט הרב של מסמכי המכרז נועד, בין היתר, להסדיר כל פרט ופרט בשגרת יומו של האסיר, במהלך 24 שעות ביממה. הכנת מסמכי המכרז עלתה לאוצר המדינה ממון רב. יצוין כי העלויות שנשאה בהן המדינה לצורך קידום הפרויקט נאמדות בלמעלה משמונה מיליון שקלים.

51. העותרים, שכאמור ליוו את הליך החקיקה והיו מעורבים בו, היו מודעים היטב לעבודה הרבה המושקעת בהכנת המכרז. חרף זאת הוסיפו להשתהות חודשים ארוכים בטרם הגישו את עתירתם.

52. ביום 12.9.04 פנה בא כוח העותרים במכתב לשלושה גורמים ישראליים, שלפי ידיעתו השתתפו בשלוש קבוצות המציעים שעברו את שלב המיון המוקדם. במכתב - שהעתק ממנו לא צורף לעתירה - נאמר כי בכוונת בא כוח העותרים לפנות לבג"ץ בתקיפה חוקתית של תיקון 28 לפקודה וכן בבקשה לעצור את הליכי המכרז. לאור זאת התבקשו הגורמים המכותבים להימנע מלהשתתף במכרז על מנת להקטין את נזקיהם.

מכתבו של בא כוח העותרים צורף לתגובת המשיבים מיום 11.4.05 לעניין לצו הביניים וסומן **מש/1**.

53. ביום 5.10.04 נשלח לבא כוח העותרים מכתב תשובה מאת בא כוחו של אחד הגורמים שאליהם פנה (המדובר בבא כוחה של הקבוצה שזכתה בסופו של דבר במכרז). במכתב זה - שאף העתק ממנו לא צורף לעתירה - נאמר בין היתר, כי **"לא ברור למרשתנו מה טעם מצאת לפנות אליה כעת, לאחר חלוף למעלה מששה חודשים ממועד אישורו של תיקון 28 הנ"ל - תיקון אשר היית מעורב היטב בשלב חקיקתו - ולאחר שמרשתנו והשותפים בה כבר הוציאו הוצאות רבות והשקיעו מאמצים מרובים בקשר למכרז"**. כן נאמר כי מדובר ב**"שיהוי בלתי סביר"** וכי אין במכתבו של בא כוח העותרים כדי לרפא שיהוי זה.

מכתב התשובה צורף לתגובת המשיבים מיום 11.4.05 לעניין לצו הביניים וסומן **מש/2**.

54. **חרף האמור במכתב התשובה הוסיפו העותרים והתמהמהו בהגשת עתירתם.**

55. המועד המקורי שנקבע להגשת ההצעות למכרז היה 31.12.04. העותרים, שהיו מודעים למועד זה, עדיין נמנעו מלהגיש את העתירה.

56. בשלב מסוים נדחה המועד להגשת ההצעות ל-31.3.05. העותרים, שהיו מודעים לכך, הגישו את העתירה **רק ביום 16.3.05**, קרי כשנה לאחר חקיקת החוק, כחצי שנה לאחר שהותרע בפניהם על השיהוי הבלתי סביר שבפנייתם, וכשבועיים בלבד לפני המועד להגשת ההצעות.

57. גם משהגישו העותרים את עתירתם, באיחור ניכר, לא טרחו לצרף כמשיבים את שלוש קבוצות המציעים הפוטנציאליים, על אף שידעו - כעולה מהמכתבים האמורים - כי קבלת העתירה תגרום להם פגיעה משמעותית.

58. בא כוח העותרים אף לא מצא לנכון להציג בעתירה את התכתובת האמורה עם המציעים הפוטנציאליים. בכך נהג בא כוח העותרים שלא כהלכה בבואו לבקש סעד מבית המשפט הגבוה לצדק.

59. לאחר הגשת העתירה נדחה שוב המועד להגשת ההצעות, עד שנקבע באופן סופי ל-9.8.05. הדחיות נבעו מהיקפו ומורכבותו של המכרז, שהצריכו עוד זמן להיערכות המציעים.

60. ביום 9.8.05 הגישו שתיים מבין שלוש קבוצות המציעים שעברו את שלב המיון המוקדם את הצעותיהן.

61. ההיערכות להגשת הצעות למכרז, שכאמור לעיל מנה כ-1000 עמודים, הייתה כרוכה בבדיקות מורכבות הנוגעות להקמת הפרויקט, ובהן בדיקות תכנוניות, אדריכליות, משפטיות, מקצועיות ועוד. בדיקות אלו הצריכו שכירת יועצים ומומחים בכל התחומים האמורים, וממילא הצריכו היערכות מיוחדת במינה ורבת היקף הכרוכה בהוצאות רבות. זאת, הן מצד המציעים והן מצד המדינה, שנדרשה להשיב על מאות שאלות מקצועיות שהופנו אליה מטעם הקבוצות במהלך החודשים שלפני הגשת הצעות.
62. הנה כי כן, בעוד שלעותרים ולבא-כוחם לא אצה הדרך, בלשון המעטה, להתכבד ולהגיש את העתירה בסמוך לאחר קבלת החוק בכנסת, הרי שהמשיבים והמציעים עמלו במהלך השנתיים שקדמו להגשת העתירה ימים כלילות על מנת להגשים ולקדם ככל הניתן את הקמתו של בית הסוהר בניהול פרטי, כדי להביא מזור - ולו חלקי - למצוקת תנאי הכליאה בישראל.
63. ביום 11.4.05 הגישו המשיבים את תגובתם לבקשת העותרים לצו ביניים, אשר נכללה במסגרת העתירה. בתגובה זו טענו המשיבים, בין היתר, לשיהוי סובייקטיבי ואובייקטיבי כבד של העותרים, ולהוצאות הסתמכות גבוהות שנגרמו למדינה בעקבותיו.
64. **ביום 18.4.05 החליטה כבוד השופטת ארבל לדחות את הבקשה האמורה לצו ביניים.**
65. ביום 9.8.05 הוגשו הצעות למכרז.
66. **ביום 27.10.05 התקיים דיון בעתירה בפני הרכב של שלושה שופטים. במהלך דיון זה לא העלו העותרים בקשה חוזרת לצו ביניים וממילא לא מצא בית המשפט הנכבד לנכון לתת צו כזה. נמצא שהעותרים המשיכו להשתהות גם לאחר הגשת העתירה ולאחר דחיית בקשתם הראשונה למתן צו ביניים.**
67. לקראת סיום הדיון של יום 27.10.05, לאחר שהוחלט כי המשיבים ישלימו את תגובתם בהיבט החוקתי של העתירה, הודיעו באי כוח המשיבים בעל-פה לבית המשפט הנכבד, למען הסר ספק, כי הליכי המכרז יימשכו, וכי בקרוב ייבחר הזוכה במכרז וייחתם עימו הסכם הזיכיון.
68. ביום 15.11.05, בתום בדיקה מורכבת של הצעות שהוגשו, נבחר הזכיון. ביום 2.1.06 נחתם עם הזכיון הסכם הזיכיון. המדובר בהסכם לתקופה של כ-25 שנה (מתוכן כשלוש שנות הקמה וכ-22 שנות הפעלה), בעלות כוללת המוערכת בכ-1.5 מיליארד ₪ בערכים שוטפים, ובכחצי מסכום זה בערכים מהווניים. ההסכם עצמו על נספחיו מחזיק כ-2500 עמודים (כולל כ-1000 עמודי המכרז המצורפים לו).
- חתימתו של הסכם זה, כתוצאה מהמשך השיהוי של העותרים, שינתה באופן מהותי את מצבה של המדינה לרעה, ואף את מצבו של הזכיון. במסגרת ההסכם קיבלו על**

עצמם הצדדים התחייבויות הדדיות רבות, בעלות השלכות כספיות ואחרות ניכרות ביותר.

69. גם לאחר חתימת ההסכם עם הזכיון הוסיפו העותרים להשתהות ולא הגישו בקשה חדשה לצו ביניים. כתוצאה מכך, השקיעו המשיבים משאבים רבים בהכנתו המדוקדקת של ההיתר, לקראת נתינתו לזכיון, בהתאם לאמור בחוק ובהסכם. **בכך היה כדי להוסיף ולשנות את מצבה של המדינה לרעה.** במקביל הוסיף להשתנות לרעה גם מצבו של הזכיון, אשר המשיך להיערך לביצוע התחייבויותיו על פי ההסכם.

70. **רק ביום 18.6.06,** בעת דיון ההמשך בעתירה שהתקיים בפני ההרכב המורחב, נזכרו העותרים לשוב ולהעלות מחדש את בקשתם לצו ביניים.

71. המשיבים סבורים, כי פירוט השתלשלות העניינים האמורה מלמד כי העתירה כולה - והבקשה הנוכחית לצו ביניים אף ביתר שאת - נגועות בשיהוי סובייקטיבי ואובייקטיבי כבד, אשר גרם להוצאות הסתמכות גבוהות של המדינה והזכיון כאחד.

72. מעבר לממון ולעבודה שהושקעו על-ידי המדינה בהכנתם של המכרז, ההסכם וההיתר המורכבים, שמורכבותם הרבה נובעת בין היתר מהרצון לעמוד בהוראות החוק, שנועדו להבטיח את זכויות האסירים; **גרמה השתהותם של העותרים גם לכך שהמדינה נמנעה מלפעול בערוצים חלופיים לבניית בית סוהר בהליך הקמה רגיל** במקום בית הסוהר בניהול פרטי.

73. **קבלת הבקשה לצו ביניים בשלב הנוכחי, לאחר הוצאות ההסתמכות הרבות, תסב אפוא נזק כבד למדינה, לאינטרס הציבורי, לזכויות האסירים, וכן לזכיון.** נזק זה - שהעותרים היו מודעים לו לאורך כל תקופת השתהותם - היה ניתן למניעה אילו טרחו העותרים להגיש את עתירתם במועד סמוך לאחר חקיקת החוק. חלק מהנזק אף היה יכול להיחסך אילו טרחו העותרים להגיש את בקשתם הנוכחית לצו ביניים בשלב מוקדם יותר.

74. בתגובתם מיום 27.4.06 לא מכחישים העותרים את טענת המשיבים, כי העתירה לוקה בשיהוי סובייקטיבי ואובייקטיבי כבד. ואולם, לטענתם, יש לדחות את טענת השיהוי משני טעמים אחרים. האחד, כי טענת השיהוי רלוונטית כביכול למשפט המינהלי בלבד ולא למשפט החוקתי. והשני, כי בענייננו מתקיים כביכול מבחן המשנה השלישי שקבעה הפסיקה לעניין השיהוי, הוא מבחן חומרת הפגיעה בשלטון החוק. ניתן להשיב לטענות אלה לגופן, והמשיבים יעשו כן במסגרת כתב התשובה לצו על תנאי שיוגש על ידם. מכל מקום ברור כי בשלב זה אין בכך צורך, שכן טענות אלה עשויות להיות רלוונטיות לשלב ההכרעה בעתירה גופה, אך לא לשלב ההכרעה בבקשה לצו ביניים. בשלב ההכרעה בבקשה לצו ביניים, השאלה העיקרית הרלוונטית היא שאלת מאזן הנוחות, ולעניין זה ודאי קיימת חשיבות רבה לטענה מבוססת בדבר שיהוי סובייקטיבי ואובייקטיבי ובדבר הסתמכות. בכל זאת נעיר, במאמר מוסגר, כי טענת השיהוי - וכמוה טענת ההסתמכות

הנלווית לה - מגינה על אינטרסים מהותיים, כבדי משקל ואף בעלי מימד חוקתי, אשר אין כל היגיון להגבילם למשפט המינהלי דווקא.

75. המשיבים סבורים, אפוא, כי די בהשתהותם הרבה של העותרים, ובאינטרס ההסתמכות החזק שנוצר אצל המדינה והזכיין כתוצאה מכך, כדי להוביל לדחיית בקשתם של העותרים למתן צו ביניים, ולו מטעם זה בלבד.

היעדר כל שינוי נסיבות לטובת העותרים מאז דחיית בקשתם הקודמת לצו ביניים

76. כאמור, במסגרת העתירה, שהוגשה ביום 16.3.05, ביקשו העותרים צו ביניים במסגרת העתירה ביקשו העותרים צו ביניים המורה למשיבים להימנע מכל הליך נוסף לבניית בית הסוהר, לרבות עצירת הליכי המכרז, וזאת עד להכרעה סופית בעתירה.

77. את בקשתם נימקו העותרים בקיצור רב, בעמוד האחרון לעתירתם, כדלקמן:

166. בית המשפט הנכבד מתבקש להורות על הקפאת הליכי המכרז עד למתן פסק דין בעתירה זו. הקפאה שכזו נחוצה במטרה למנוע התקשרויות חוזיות והתחייבויות כספיות של המדינה כלפי צדדים שלישיים בהעדר סמכות לאור היותו של [החוק] בטל.

167. בקשה זו מקבלת משנה תוקף לאור העובדה כי המכרז נותר חסוי ואין לעותרים כל דרך חוקית לברר מה הם הקריטריונים לאורם תיבחר הזוכה במכרז ובכלל זה, מידת מחויבותה העתידית לשמירה על זכויותיו של האסיר מחד, ועברה בשמירה על זכויותיהם של אסירים בבתי כלא פרטיים אותם היא מפעילה בעולם, מאידך.

78. בקשה זו נדחתה, כאמור, בהחלטת כבוד השופטת ארבל מיום 18.4.05.

79. מאז דחייתה של הבקשה לא ארע כל שינוי נסיבות לטובת העותרים, המצדיק לשוב ולשקול את הבקשה שכבר נדחתה לפני כשנה על ידי בית המשפט העליון; ובוודאי שלא ארע כל שינוי נסיבות המצדיק **להפוך** החלטה קודמת זו של בית המשפט הנכבד. אומנם, מבחינה פורמאלית, אין מעשה בית דין ביחס להחלטות בדבר סעדי ביניים. ואולם, מבחינה מהותית, נדרש המבקש להוכיח שינוי נסיבות רלוונטי, המצדיק לשוב ולהטריח את בית המשפט ואת הצד שכנגד בבקשה חוזרת, שכבר נדחתה בעבר.

80. מסקנה זו מתחדדת לאור עיון בנימוקי הבקשה לצו ביניים שהובאו בעתירה, ואשר צוטטו לעיל. **מבחינת הנימוק הראשון**, שעניינו בטלותו כביכול של החוק, ודאי שדבר לא השתנה מאז החלטת כבוד השופטת ארבל. למותר לציין כי הוצאת צו על תנאי, ואף הרחבת ההרכב לתשעה שופטים, אינם הופכים את החוק ל"בטל" יותר משהיה כביכול בעת החלטתה של כבוד השופטת ארבל. מכל מקום, כידוע, בית משפט זה ממילא איננו נוהג לראות בפעולות שנעשו בעבר מכוחו של חוק שלגביו נטען כי הוא בלתי חוקתי, כפעולות

שנעשו בחוסר סמכות. ההיפך הוא הנכון: גם במקרים הנדירים שבהם מוצא בית המשפט לנכון לבטל חוק, הוא נוהג להשעות את הכרזת הבטלות לתקופה שתאפשר היערכות מתאימה לכך, בעוד שהחוק ממשיך להיחשב כתקף (ראו: "מרזל" השעיית הכרזת הבטלות", **משפט וממשל ט** (תשס"ו) 39).

ואילו **מבחינת הנימוק השני**, שעניינו הטענה בדבר חסיונם של מסמכי המכרז, הרי שנימוק זה אינו רלוונטי עוד, שכן מאז הגשת העתירה נחשפו מרבית מסמכי המכרז לעיון הציבור זה מכבר (ראו: ע"ם 3637/05 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' משרד האוצר**, פסק הדין צורף כנספח **מש/7** לתגובה המשלימה מטעם המשיבים). כמו כן, אף זהותו של הזכיון פורסמה ברבים וידועה לכל מזה זמן רב.

81. **שינויי הנסיבות שכן ארעו מאז דחיית בקשתם הקודמת של העותרים למתן צו ביניים, הינם זווקא לרעת העותרים**, והם מצדיקים ביתר שאת את דחיית הבקשה הנוכחית. שינויי נסיבות אלה פורטו בפרק הקודם, במסגרת סקירת השתהותם של העותרים וההסתמכות שפיתחו המשיבים והזכיון מאז דחיית הבקשה הקודמת לצו ביניים.

82. נזכיר בקצרה: מאז שנדחתה הבקשה הקודמת לצו ביניים, הוגשו ההצעות למכרז; נבחר הזוכה (לאחר הליך ארוך ומורכב של בדיקת ההצעות); נחתם הסכם הזיכיון שבמסגרתו נטלו על עצמם הצדדים התחייבויות משמעותיות; והוכן ההיתר. ביני לביני התקיים דיון בעתירה, ואף במסגרתו לא מצא בית המשפט הנכבד לנכון להורות על מתן צו ביניים. **במהלך כל התקופה הזו הוסיפו המדינה והזכיון להשקיע משאבים ניכרים בקידום הפרויקט ובהיערכות ליישומו. עובדות אלה מטות עוד יותר, ובאופן מובהק, את מאזן הנוחות לרעת העותרים.**

83. המשיבים סבורים, אפוא, כי גם טעם זה, כשלעצמו, מצדיק את דחיית בקשתם החוזרת של העותרים.

צו הביניים עלול להוביל לפירוק הקבוצה שזכתה במכרז ולחיסול הפרויקט

84. מתן צו ביניים העוצר את המשך קידום הפרויקט במישור השלטוני, עלול להוביל לאובדן אמון ולהחלטה מצד הגורמים השונים המרכיבים את הקבוצה הזוכה או הקשורים אליה, להקפיא גם מצידם את המשך ביצוע ההכנות להקמת בית הסוהר, ואף להסיר את מחויבותם לפרויקט, לפרוש מהקבוצה ובכך להביא לפירוקה. חשש זה קיים במיוחד ביחס לגורמים הזרים הקשורים לזכיון, ואשר חלקם בפרויקט הינו קריטי ("קבלנית הידע" האמריקנית, בעלת הניסיון בהפעלת בתי סוהר בניהול פרטי; וחברת אדריכלים זרה, בעלת הניסיון בתכנון בתי סוהר מתקדמים מסוגו של בית הסוהר נשוא העתירה).

85. יצוין כי בפרויקט ארוך ומורכב זה חלו גם כך עיכובים רבים, שנבעו מהצורך לקבל אישורים שונים מכלל הרשויות המוסמכות, אשר בשל רגישות העניין, חשיבותו וחדשנותו

ביקשו לדקדק ולוודא את קיומם של כל התנאים המוקדמים הנדרשים. כתוצאה ישירה מעיכובים אלה, אשר התרחשו במהלך ההליך המכרזי, התפרקו קבוצות מציעים, וגורמים המרכיבים אותן ויתרו על המשך השתתפותם במכרז, על אף שנטלו חלק והוציאו הוצאות ניכרות בשלבי המוקדמים. תהליך זה עלול לחזור על עצמו גם עתה, לגבי הקבוצה המרכיבה את הזכיון.

86. המשקיעים שזכו בפרויקט זה, לרבות הגורמים הזרים הקשורים בהם, עברו כברת דרך ארוכה, שהעמידה את השקעותיהם שוב ושוב בפני סיכונים ממשיים, הן לפני הזכייה במכרז והן אחריה, הן מחוץ להליך המשפטי והן במסגרתו. כל זאת, לאחר שנחקק חוק על ידי כנסת ישראל, אשר היה אמור, לכאורה, לחסן את הפרויקט מפני כל סיכון משפטי סביר. משקיעים אלה - ובמיוחד הזרים שבהם - הניחו מן הסתם כי לאחר חקיקת החוק; לאחר שנדחתה הבקשה הקודמת למתן צו ביניים; לאחר סיום ההליך המכרזי; לאחר הדיון הקודם שהתקיים בעתירה; ולאחר חתימת הסכם הזיכיון עימם; נסללה סוף סוף דרכם לשלב העשייה הממשית (כמובן, בכפוף לסיכון הבלתי נמנע שנותר בשל עצם העובדה שהעתירה העיקרית טרם הוכרעה).

87. **להערכת המשיבים, פירוק הקבוצה הזוכה בשלב הנוכחי, כתוצאה אפשרית של מתן צו הביניים, יוביל כמעט בוודאות לחיסול הפרויקט כולו, על כל המשתמע מכך, או למצער לעיכובו למשך שנים רבות, וזאת עוד בטרם שיינתן פסק הדין הסופי בעתירה. בכך יירדו לטמיון משאבים רבים ביותר, בכסף ובשעות עבודה, שהושקעו על ידי הרשויות השונות מטעם ממשלת ישראל (ואף על ידי הזכיון) - אשר עשו ימים כלילות במלאכה, בהתאם לחוק שחוקקה הכנסת - משאבים שנועדו לקדם ולשפר את מצב בתי הסוהר, האסירים ותנאי הכליאה בישראל. בכך גם יהיה, הלכה למעשה, משום מתן הסעד הסופי המבוקש בעתירה במסגרת החלטת ביניים.**

השלכות רוחב על פרויקטים ממלכתיים עתירי השקעה אחרים

88. מדינת ישראל משקיעה מאמצים רבים על מנת להוות יעד אטרקטיבי עבור משקיעים זרים. משימה זו אינה פשוטה, שכן המצב הביטחוני ועובדת היותה של ישראל שוק קטן (Small Economy) יוצרים נתוני פתיחה לא קלים. נדבך נוסף וחשוב ביותר עבור משקיעים - ובמיוחד הזרים שבהם - הוא קיומה של סביבה עסקית ורגולטורית יציבה ונוחה לביצוע עסקים, אשר מאופיינת בוודאות תכנונית.

89. להערכת המשיבים, מתן צו ביניים שיעצור את הפרויקט בשלב הנוכחי, חרף עיגונו בחוק; ללא דיון משפטי ממצה לגופו של עניין ובטרם ניתנה החלטה סופית בעתירה; ולאחר שבית המשפט הנכבד לא מצא לנכון לתת צו כזה בשלבי הקודמים של ההליך; ייצור תהודה שלילית בקרב משקיעים פוטנציאליים בעולם (ואף בישראל). תהודה כזו תגדיל את הערכת הסיכון של משקיעים אלה, באופן שיצמצם את פוטנציאל המשתתפים

בפרויקטים עתירי השקעה אחרים אשר המדינה מבקשת ותמשיך לבקש לקדם לטובת האינטרס הציבורי.

90. צו הביניים יעביר מסר בעייתי, שלפיו משקיע זר המבקש ודאות עסקית איננו יכול לסמוך על חקיקה ראשית של הכנסת, הנתמכת על ידי הממשלה, לצורך הבטחת השקעתו; וזאת לא רק בהתייחס להכרעה סופית שתיתן בעתירה חוקתית התוקפת את החקיקה, כי אם גם בהתייחס לשלבי הביניים שעד לקבלת הכרעה כזו.

91. כתוצאה מכך, בפרויקטים מורכבים הדורשים ידע זר, או בפרויקטים שבהם רמת התחרות נמוכה מלכתחילה בשל היעדר ידע או היעדר יכולת להתמודד עם דרישות מורכבות, תוגבל יכולת ביצוע הפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי בכלל, ובשיתוף גורמים זרים בפרט. נשוב ונזכיר כי לגבי גורמים אלה, ההשקעה בישראל בעייתית ממילא, בשל האקלים הביטחוני, המדיני והכלכלי. דברים אלה אמורים הן בפרויקטים שייתמכו בחקיקה ראשית ובהחלטות ממשלה, והן - מקל וחומר - בפרויקטים "נחותים" יותר, שאינם נתמכים בחקיקה.

92. היקפם והשלכותיהם של נזקים תדמיתיים אלה לאטרקטיביות ההשקעות בישראל קשים לכימות. ואולם, השפעתם על פרויקטים אחרים עלולה להיות חמורה, הן במובן ההסתברות להצלחת המיזמים החדשים, והן במובן המחיר שאותו תידרש המדינה לשלם בשל הגדלת הסיכון (Risk Premium) בעיני המשקיעים ובשל הקטנת מספר המציעים שיסכימו להשתתף במיזמים אלה.

93. הנזק שעלול להיגרם כתוצאה ממתן צו ביניים לתדמיתה הכלכלית של המדינה בכלל, ולפרויקטים אחרים שתבקש המדינה לקדם בשיתוף המגזר הפרטי בפרט, עלול להיות חמור במיוחד בשל המימד הבינלאומי של הפרויקט שבו עסקינן. להערכת המשפטים, נזק זה יהיה קשה לתיקון, גם אם, בדיעבד, ישוכנע בית המשפט הנכבד לדחות את העתירה ולבטל את הצו על תנאי.

השעיה "דה-פקטו" של תוקף החוק ופגיעה במעמדה החוקתי של הכנסת

94. משמעותו המעשית של מתן צו ביניים בענייננו הינה השעיית תוקפו של החוק. זאת, בעת שהחוק עדיין נהנה מחזקת החוקתיות, שכן לא בוטל בפסק דין סופי.

95. אם ביטולו של חוק בידי בית המשפט הינו בגדר אירוע נדיר, הרי שהשעיית תוקפו של חוק שטרם בוטל צריכה להיות בגדר אירוע נדיר שבנדירים. לצעד מעין זה נודעת משמעות מרחיקת לכת במרקם היחסים העדין וביחסי הכבוד ההדדי המתחייבים בין הרשות השופטת לרשות המחוקקת.

96. מובן כי צעד כזה ראוי להינקט - אם בכלל - רק באותם מקרים שבהם אי-חוקתיותו של החוק הינה כה בוטה ובולטת, עד שברור כבר על פני הדברים כי אין כל סיכוי שהחוק יישאר בסופו של יום על כנו. ברי כי מצב זה רחוק מאוד מלהתקיים בענייננו.
97. יתרה מכך, השעיית תוקפו של חוק שעודנו נהנה מחזקת החוקתיות, עלולה לפגוע במעמדה החוקתי של הכנסת כרשות המחוקקת וכבית הנבחרים של המדינה, המעוגן בחוק יסוד: הכנסת.
98. **למיטב ידיעתם של המשיבים, אין תקדים בפסיקתו של בית המשפט הנכבד לצו ביניים המשעה את תוקפו של חוק, כפי שמבוקש, למעשה, על ידי העותרים.**
99. בדיון בעל-פה טענו העותרים, כי קיים תקדים למתן צו ביניים "חוקתי על-חוקי", הגובר על חוק שלא הוכרז כבלתי חוקתי: בג"ץ 3511/02 **עמותת "הפורום לדו קיום בנגב" נ' משרד התשתיות**, פ"ד נז(2) 102. אלא שאין הנדון דומה כלל לראיה. ראשית, באותו מקרה לא הושעה תוקפו של חוק, אלא ניתן צו עשה נקודתי ומתוחם, אשר גבר (באופן חד פעמי ולא מתמשך) על "הוראות דין מדרגה נורמטיבית נמוכה של חקיקת-משנה בלבד" (עמ' 107 להחלטה). שנית, באותו מקרה המדובר היה בסיטואציה ייחודית ודחופה, שבה "ילדים רכים בשנים נדרשים לסכן את חייהם על מנת להגיע לבית הספר הממלכתי, שהוקם בקרבת בתייהם על-ידי מדינת ישראל, או לחילופין להימנע מלהגיע לבית הספר בימי הגשמים". מובן שהנסיבות בענייננו שונות לחלוטין, מה גם שלא קיימת בו כל דחיפות, כפי שפורט לעיל בהרחבה. ושלישית, גם באותו מקרה הודגש ש"ככלל, יירתע בית המשפט הגבוה לצדק מלהעניק, מכוחו של סעיף 15(ג) לחוק יסוד: השפיטה, סעד אשר אינו עולה בקנה אחד עם דבר חקיקה אחר", וכי רק "בנסיבות חריגות ויוצאות דופן, כאשר המקרה 'זועק לשמיים' ואין דרך חוקית אחרת להושיט בו 'סעד למען הצדק', לא מן הנמנע כי בית המשפט ייזקק לסמכות 'בלתי קונוונציונאלית' זו". אין צריך לומר כי ענייננו רחוק מנסיבות חריגות אלה כרחוק מזרח ממערב.

לסיכום

100. בית המשפט הנכבד מתבקש לדחות את בקשתם החוזרת של העותרים, שהועלתה בעל-פה בעת הדיון, למתן צו ביניים.
101. זאת, מאחר ששום סמכות שלטונית ממילא לא תופקד בידי הזכין במשך כשלוש השנים הקרובות, ובית הסוהר (שטרם הוקם) ממילא לא יאוכלס באסירים, מה גם שהמהלך כולו הינו הפיך בכל שלב; ומאחר שמצוקת הכליאה בישראל, והאינטרס המשותף לכל הצדדים לקדם את זכויות האסירים, מחייבים להקים בדחיפות את בית הסוהר, וזאת בין אם העתירה תידחה בסופו של יום ובין אם תתקבל.

102. למעלה מן הצורך, מן הדין לדחות את הבקשה לצו ביניים גם בשל השהוי הסובייקטיבי והאובייקטיבי הכבד שבו לוקות העתירה והבקשה לצו ביניים, ואינטרס ההסתמכות החזק שנוצר למדינה (ולזכיון) כתוצאה מכך; בשל העובדה שלא חל שינוי נסיבות לטובת העותרים מאז דחיית בקשתם הקודמת לצו ביניים על ידי בית משפט נכבד זה, המצדיק להפוך את ההחלטה, אלא להיפך; בשל כך שצו ביניים עלול להביא לפירוק הקבוצה שזכתה במכרז ולחיסול הפרויקט כולו; בשל השלכות הרחב שעלולות להיות לצו הביניים על האטרקטיביות הכלכלית ועל פרויקטים אחרים של מדינת ישראל; ובשל הפגיעה שעלול לגרום צו הביניים - שמשמעותו המעשית היא השעיית תוקפו של החוק - למעמדה של הכנסת וליחסיה עם הרשות השופטת.

היום: כ"ט סיון תשס"ו

25 יוני 2006

יוכי גנסין, עו"ד
מנהלת תחום עניינים מינהליים
בפרקליטות המדינה

רענן גלעדי, עו"ד
פרקליטות המדינה